

Nieuwsbrief PFR Updates - Nummer 10, 2013

Nummer 10, 2013

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2013:BZ1466](#) 17-05-2013

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2013:CA0356](#) 17-05-2013

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2013:BZ4185](#) 26-04-2013

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2013:BZ0293](#) 26-04-2013

Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2013:BZ9645](#) 02-05-2013

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2013:BZ9637](#) 17-04-2013

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2013:BZ7742](#) 19-02-2013

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2013:BZ8605](#) 19-02-2013

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHSGR:2012:BZ6052](#) 28-11-2012

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARN:2009:BZ6967](#) 16-06-2009

Rechtbank

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2013:CA0423](#) 15-05-2013

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2013:BZ9974](#) 08-05-2013

Uitspraken zonder ECLI

[Gerechtshof Den Haag](#) 05-12-2012

Bij deze uitspraak ontbreekt de ECLI

RECHTSPRAAK

Alimentatie: oordeel hof over prealabel verweer man draagt zijn beslissing niet. Daarom komt aan dit oordeel geen gezag van gewijsde toe

Het hof heeft het prealabele verweer van de man, inhoudende dat de vrouw zich zodanig grievend tegenover de man heeft gedragen dat zij geen aanspraak meer kan maken op partneralimentatie, verworpen. Het hof heeft het verzoek van de vrouw tot vaststelling van partneralimentatie afgewezen op de grond dat de vrouw ruimschoots in haar eigen levensonderhoud moet kunnen voorzien.

In cassatie bestrijdt de man de verwerping van zijn verweer. Hij heeft voorts aangevoerd dat hij belang heeft bij zijn beroep om te voorkomen dat het bestreden oordeel van het hof gezag van gewijsde krijgt.

De Hoge Raad oordeelt dat de man geen belang heeft bij zijn beroep omdat het hof het verzoek van de vrouw tot vaststelling van alimentatie heeft afgewezen. De beoordeling door het hof van het prealabele verweer van de man draagt zijn beslissing niet. Daarom komt aan het oordeel van het hof over dit verweer geen gezag van gewijsde toe (zie HR 20 januari 1984, LJN AG4740). De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Ten overvloede overweegt de Hoge Raad nog dat in beginsel ook gezag van gewijsde toekomt aan beslissingen met betrekking tot geschilpunten ter zake alimentatie vervat in een tussen partijen gegeven in kracht van gewijsde gegaan beschikking. Dit gezag van gewijsde wordt echter in zoverre beperkt dat ingevolge artikel 1:401 BW een rechterlijke uitspraak betreffende levensonderhoud bij latere uitspraak kan worden gewijzigd. Indien de in deze bepaling genoemde wijzigingsgronden zich voordoen, dan is de rechter niet gebonden aan geschilbeslissingen in de uitspraak waarvan wijziging wordt verzocht. Het onderhavige verweer van de man is gebaseerd op gedragingen van de vrouw tijdens de verbreking van de relatie van partijen. Het oordeel van de rechter over de vraag of die gedragingen zodanig grievend zijn dat daardoor geen aanspraak meer bestaat op alimentatie is een beslissing die niet vatbaar is voor wijziging op grond van artikel 1:401 BW. Het gaat immers om een beslissing die voorafgaat aan - en gebaseerd is op andersoortige omstandigheden dan - de in

artikel 1:401 BW bedoelde, en op de wettelijke maatstaven van behoefte en draagkracht gebaseerde, beslissing over de vraag of en tot welk bedrag de alimentatie verschuldigd is. In het onderhavige geval zou daarom aan het oordeel van het hof, als het zijn beslissing wél zou dragen, in beginsel gezag van gewijsde toekomen.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 17-05-2013

ECLI: ECLI:NL:HR:2013:CA0356

Zaaknummer: 10-04818

Wetsartikelen: 1:401 BW

RECHTSPRAAK

Afwijzing verzoek tot wijziging alimentatie op grond van bepaling in convenant

Partijen zijn gewezen echtgenoten. In hun echtscheidingsconvenant is een door de man te betalen kinder- en partneralimentatie bepaald 'ook ingeval hij of de vrouw gaat samenleven met een ander als waren zij gehuwd'. De man verzoekt thans om wijziging van de alimentatie op de grond dat hij inmiddels is gehuwd met een ander en een gezin vormt met zijn nieuwe partner en haar twee kinderen waardoor zijn draagkracht is verminderd.

Het hof heeft dit verzoek afgewezen omdat het de man gebonden achtte aan de bepaling in het echtscheidingsconvenant.

In cassatie heeft de man geklaagd dat het hof ten onrechte geen rekening heeft gehouden met zijn stelling dat hij in inkomen zal terugvallen tot een bedrag dat lager ligt dan 90% van de toepasselijke bijstandsnorm.

De Hoge Raad oordeelt dat deze klacht faalt omdat de man zijn stelling slechts heeft onderbouwd door overlegging van een draagkrachtberekening waaruit de juistheid van deze stelling niet volgt, terwijl voor die stelling evenmin steun valt te vinden in hetgeen het hof heeft vastgesteld omtrent de draagkracht van de man.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 17-05-2013

ECLI: ECLI:NL:HR:2013:BZ1466

Zaaknummer: 12/02759

Wetsartikelen: 1:401 BW

RECHTSPRAAK

Klacht tegen dwangmedicatie ongegrond, ondanks schending formele waarborgen artikel 38c Wet Bopz. Wel voldaan aan proportionaliteits-, subsidiariteits- en doelmatigheidseis

Verzoekster is het niet eens met de medische behandeling die zij krijgt en verzoekt daarom haar klacht tegen de toepassing van dwangmedicatie gegrond te verklaren. Verzoekster is ontvankelijk in haar verzoek, ook al is de termijn waarbinnen de aangezegde dwangmedicatie mocht worden toegepast inmiddels verstreken (zie EHRM 7 juni 2011, no. 277/05 en HR 24 juni 2011, LJN BQ2292).

De rechtbank toetst de bestreden beslissing tot dwangmedicatie ambtshalve aan de formele vereisten van artikel 38c Wet Bopz en signaleert meerdere formele gebreken. Desondanks gaat de rechtbank over tot een inhoudelijke beoordeling, omdat zowel verzoekster als haar behandelaar daarbij gebaat zijn. De door de rechtbank gesignaleerde formele gebreken vormden bovendien ook niet de kern van het debat tussen partijen. Aan verzoekster is in ieder geval wel een schriftelijke beslissing verstrekt, waartegen zij ook onmiddellijk een rechtsmiddel heeft aangewend.

De rechtbank stelt voorop dat dwangbehandeling, zoals bedoeld in artikel 38c, eerste lid, onder a, Wet Bopz, slechts kan worden toegepast indien voldaan is aan de eisen van proportionaliteit, subsidiariteit en doelmatigheid. De rechtbank acht de gedwongen toediening van medicatie proportioneel, aangezien verzoekster zonder medicamenteuze behandeling – naar verwachting – langdurig opgenomen zou moeten worden. Met de behandeling wordt beoogd de opname van verzoekster uiteindelijk te kunnen beëindigen. Alternatieve behandelmethoden om voornoemd doel te bereiken zijn volledig uitgeput. Daarmee is eveneens voldaan aan het subsidiariteitsvereiste. Ook aan de vereiste doelmatigheid is voldaan. Bij verzoekster is immers, na een periode van twaalf weken, een gedragsverandering waargenomen, die slechts kan worden toegeschreven aan de medicamenteuze behandeling. Het vorenstaande brengt de rechtbank tot het oordeel dat het gevaar dat de stoornis van de geestvermogens van verzoekster doet veroorzaken, zonder de dwangbehandeling niet binnen een redelijke termijn zou kunnen worden weggenomen. De

dwangbehandeling was daarom gerechtvaardigd.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 15-05-2013

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2013:CAo423

Zaaknummer: C/o8/136481 / FA RK 13-420

Wetsartikelen: 38c Wet Bopz

RECHTSPRAAK

Moeder blokkeert jarenlang contact tussen vader en minderjarige, waardoor vaststellen contactregeling feitelijk onmogelijk is. Obstructief gedrag moeder goed voor proceskostenveroordeling

De met gezag belaste vader voert een eindeloze juridische strijd tegen de moeder, teneinde een contactregeling met zijn minderjarige dochter te bewerkstelligen. De moeder blokkeert iedere vorm van contact tussen de vader en de minderjarige, stellende dat de minderjarige haar vader niet meer wil zien. De vader heeft inmiddels al zes jaren geen contact meer met zijn dochter. In een tussenbeschikking heeft de rechtbank partijen nog verzocht om samen met de minderjarige deel te nemen aan een omgangsbemiddelingstraject, maar ook aan dit verzoek geeft de moeder geen gehoor.

De rechtbank berispt de moeder omtrent haar obstructieve gedrag. Partijen zijn gezamenlijk belast met het gezag over de minderjarige. Het ligt dan ook op de weg van de moeder om het contact tussen de vader en de minderjarige te bevorderen. De rechtbank merkt de opstelling van de moeder aan als onpedagogisch en schadelijk voor de ontwikkeling van de minderjarige. De rechtbank ziet evenwel geen mogelijkheid om een contactregeling vast te stellen, omdat daarvoor momenteel geen draagvlak bestaat bij de minderjarige. De rechtbank vreest dat het vaststellen van een zorg- of contactregeling de mogelijkheid van contactherstel in de toekomst eerder negatief, dan positief zou beïnvloeden. Gelet daarop wijst de rechtbank het verzoek van de vader af.

In familierechtelijke procedures is het gebruikelijk om de proceskosten tussen partijen te compenseren. Echter, mede gelet op de onverzettelijke proceshouding van de moeder, veroordeelt de rechtbank de moeder gedeeltelijk in de kosten van de procedure.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 08-05-2013

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2013:BZ9974

Zaaknummer: 116698 FARK 10-1945

Wetsartikelen: 1:253a BW

RECHTSPRAAK

Hof had alle betrokken belangen moeten afwegen bij een verzoek op grond van artikel 1:253a BW

Partijen zijn gehuwd geweest. Zij hebben twee kinderen waarover zij samen het gezag uitoefenen. Bij de echtscheiding is de hoofdverblijfplaats van de kinderen bij de moeder bepaald en is er een reguliere zorgregeling vastgesteld. De moeder heeft de kinderen ongeoorloofd meegenomen naar België. De Belgische rechter heeft de moeder veroordeeld de kinderen terug te brengen naar Nederland. Het verzet van de moeder hiertegen is ongegrond verklaard. De moeder is echter met de kinderen in België gebleven.

Na enige jaren verzoekt de moeder de Nederlandse rechter op grond van artikel 1:253a BW toestemming te verlenen voor de verhuizing van de kinderen naar België. De rechtbank heeft dit verzoek afgewezen en het hof heeft deze beslissing bekrachtigd. Het hof heeft het volgende overwogen. Nu partijen gezamenlijk het gezag over de kinderen uitoefenen moet een beslissing worden genomen als het hof in het belang van de kinderen wenselijk voorkomt. Hierbij dienen alle omstandigheden van het geval in acht te worden genomen, wat ertoe kan leiden dat andere belangen zwaarder wegen dan het belang van het kind, hoezeer ook dat belang een overweging van de eerste orde dient te zijn bij de te verrichten afweging van de belangen. Het hof komt echter niet toe aan deze belangenafweging. Omdat de moeder nog geen uitvoering heeft gegeven aan verschillende rechterlijke uitspraken waarin de terugkeer van de kinderen naar Nederland is bevolen, dient het verzoek reeds om die reden te worden afgewezen.

In cassatie klaagt de moeder dat het hof hiermee van een onjuiste rechtsopvatting is uitgegaan.

De Hoge Raad oordeelt dat het hof in het onderhavige geval, waarin meerdere jaren zijn verstreken sinds het bevel tot teruggeleiding, blijkt heeft gegeven van een onjuiste rechtsopvatting. Het hof had conform de uitspraak van de Hoge Raad van 25 april 2008 (LJN BC5901) alle omstandigheden van het geval in zijn beoordeling moeten betrekken en had, mede gelet op artikel 8 EVRM, alle betrokken belangen behoren af te wegen. De Hoge Raad vernietigt de beslissing van het hof.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 26-04-2013

ECLI: ECLI:NL:HR:2013:BZo293

Zaaknummer: 12/03433

Wetsartikelen: 1:253a BW en 8 EVRM

RECHTSPRAAK

Schending beginsel hoor en wederhoor

De rechtbank heeft een machtiging tot voortgezet verblijf van betrokkene in een psychiatrisch ziekenhuis verleend. Deze beslissing was mede gebaseerd op medische gegevens die niet bij het verzoekschrift waren gevoegd en die pas op de zitting ter kennis van betrokkene zijn gebracht. De Hoge Raad oordeelt dat de rechtbank heeft nagelaten betrokkene en zijn advocaat in de gelegenheid te stellen om kennis te nemen van en zich uit te laten over de medische gegevens waarop haar oordeel, ten nadele van betrokkene, mede was gebaseerd. Derhalve is sprake van schending van het in artikel 19 Rv neergelegde beginsel van hoor en wederhoor.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 26-04-2013

ECLI: ECLI:NL:HR:2013:BZ4185

Zaaknummer: 13/00700

Wetsartikelen: 19 Rv en 15 Wet Bopz

RECHTSPRAAK

Huwelijkse voorwaarden opzijzetten door afwijkende partijbedoeling?

Partijen zijn gehuwd geweest. In het kader van hun echtscheidingsprocedure is de afwikkeling van de huwelijkse voorwaarden in geschil. De huwelijkse voorwaarden houden een uitsluiting in van iedere gemeenschap van goederen. De man stelt zich op het standpunt dat hij de inhoud van de huwelijkse voorwaarden 'vergeten' is en dat daarom een wijziging van de huwelijkse voorwaarden nooit aan de orde is geweest. Partijen hebben volgens de man altijd geleefd alsof zij in gemeenschap van goederen waren gehuwd. Volgens de man was het evenwel niet de bedoeling dat de door de vrouw verkregen schenkingen en haar erfenis in enige gemeenschap te laten vallen. De vrouw stelt dat er altijd sprake was van een scheiding van zowel het inkomen als het vermogen van partijen. De huishoudelijke kosten werden naar evenredigheid verdeeld.

Het hof stelt voorop dat een gemeenschappelijke bedoeling van partijen de tussen hen overeengekomen huwelijkse voorwaarden niet kan vervangen. Een dergelijke gemeenschappelijke partijbedoeling, die een stilzwijgend gesloten overeenkomst tussen de echtgenoten zou inhouden en die zou afwijken van de door hen gemaakte huwelijkse voorwaarden, dient te worden aangemerkt als huwelijkse voorwaarde in de zin van artikel 1:114 BW, die op grond van het bepaalde in artikel 1:115 BW op straffe van nietigheid bij notariële akte moet worden aangegaan. Van huwelijkse voorwaarden kan in goederenrechtelijke zin niet worden afgeweken anders dan door huwelijkse voorwaarden. Een krachtens een overeenkomst van huwelijkse voorwaarden tussen partijen geldende regel is echter niet toepasselijk voor zover dit in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. Dit kan niet tot een goederenrechtelijke afwijking leiden, maar wel tot een verbintenissenrechtelijke gemeenschap – een pseudogemeenschap – op grond waarvan tussen partijen zou moeten worden afgerekend alsof partijen in (enige) gemeenschap van goederen zouden zijn gehuwd. Bij de vraag of op grond van redelijkheid en billijkheid dient te worden afgeweken van de huwelijkse voorwaarden kan belang worden gehecht aan onderling overeenstemmend gedrag tijdens het huwelijk. Hetgeen de man daartoe in onderhavige zaak heeft aangevoerd, is naar het oordeel van het hof onvoldoende. Beide partijen hebben in ieder geval de bedoeling gehad de

schenken van de vrouw niet in enige gemeenschap te laten vallen. Bovendien hecht het hof waarde aan het feit dat in de akte van huwelijkse voorwaarden door de notaris is verklaard dat deze volledig is voorgelezen zodat op grond van artikel 157 lid 1 Rv aan deze verklaring dwingende bewijskracht toekomt, behoudens tegenbewijs. De stelling van de man, dat de akte volgens hem niet is voorgelezen en hij mede om die reden de akte huwelijkse voorwaarden is 'vergeten', komt het hof niet aannemelijk voor. Op grond van het voorgaande komt het hof tot de conclusie dat er geen rechtens relevante gronden zijn om van de huwelijkse voorwaarden af te wijken. Het hof bekrachtigt de bestreden beschikking op dit punt.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 17-04-2013

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2013:BZ9637

Zaaknummer: 200.114.404/01

Wetsartikelen: 1:114 BW

RECHTSPRAAK

Voor een wijziging van partneralimentatie vastgesteld in het echtscheidingsconvenant dient artikel 1:159 lid 3 BW analoog te worden toegepast

Partijen zijn in 2009 gescheiden. Bij echtscheidingsbeschikking is bepaald dat de regeling in het door partijen ondertekende echtscheidingsconvenant deel uitmaakt van de beschikking. In het convenant is onder meer bepaald dat partijen bewust afwijken van de alimentatieberekening volgens de Tremanormen. De man heeft de rechtbank verzocht de partneralimentatie op nihil te stellen, dan wel op een lager bedrag te stellen dan in het convenant is vastgesteld. De rechtbank heeft dit verzoek afgewezen. De man is in hoger beroep gekomen van deze beschikking. De man voert in hoger beroep aan dat er sprake is van meerdere wijzigingen van omstandigheden, op grond waarvan de overeengekomen onderhoudsbijdrage niet langer in stand kan blijven. Het hof stelt voorop dat voor een wijziging van de partnerbijdrage die tussen partijen is overeengekomen met bewuste afwijking van de wettelijke maatstaven, artikel 1:159 lid 3 BW naar analogie dient te worden toegepast. Beoordeeld moet worden of er sprake is van een zodanige ingrijpende wijziging van omstandigheden dat de vrouw, in het licht van alle bestaande omstandigheden, naar de maatstaven van redelijkheid en billijkheid, ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst niet mag verwachten. De man voert aan dat hij met ingang van 1 januari 2012 zijn inkomen uit arbeid is verloren en is aangewezen op een WW-uitkering, die aanzienlijk lager is dan zijn inkomen uit dienstbetrekking. De man heeft hierbij gewezen op zijn leeftijd, geringe vooropleiding en zijn gezondheidssituatie, de huidige economische situatie en zijn daarmee samenhangende kansen op de arbeidsmarkt. De man heeft echter wel een zodanige ontslagvergoeding ontvangen dat hij daarmee naar het oordeel van het hof de WW-uitkering kan suppleren tot het oorspronkelijk inkomen. Daarbij acht het hof de man in staat wederom inkomen uit dienstverband te gaan genereren. De man heeft naar het oordeel van het hof onvoldoende onderbouwd dat hij om gezondheidsredenen blijvend dan wel verminderd in staat is enige vorm van arbeid te verrichten. Met betrekking tot de stelling van de man dat er een pensioengat zal ontstaan oordeelt het hof dat thans niet te beoordelen valt hoe groot het pensioengat zal zijn. Het hof houdt hier dan ook geen rekening mee. Zelf al zou de man geen nieuwe baan vinden, dan nog kan de man tot februari 2017 door de bank een bedrag laten

uitkeren uit de ontslagvergoeding ter hoogte van zijn inkomen uit zijn eerdere dienstverband. Pas als de ontslagvergoeding is opgesoupeerd en hij dient rond te komen van een uitkering op bijstandsniveau, kan naar het oordeel van het hof mogelijk sprake zijn van een situatie die een verzoek tot verlaging dan wel nihilstelling kan rechtvaardigen. Ook de door de man aangevoerde wijziging van omstandigheden, in die zin dat de woonlasten van de man zijn gestegen, treft geen doel. De woonlasten zijn weliswaar gestegen, maar de man is gaan samenwonen, zodat de woonlasten gedeeld kunnen worden, waardoor de stijging van de woonlast zeer gering is. In het licht van alle bestaande omstandigheden komt het hof tot het oordeel dat de vrouw ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst mag verwachten.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 02-05-2013

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2013:BZ9645

Zaaknummer: HV 200.117.889

Wetsartikelen: 1:159 lid 3 BW

RECHTSPRAAK

Inspanningsverplichting om grotendeels in eigen levensonderhoud te kunnen voorzien. Behoeft begroot aan de hand van gecorrigeerde bijstandsnorm voor alleenstaande

De man moet € 922 per maand aan partneralimentatie betalen. De vrouw vindt dat niet genoeg en stelt dat haar behoefte veel hoger ligt. Volgens de vrouw heeft de rechtbank haar verdien capaciteit te hoog ingeschat. De man stelt dat de vrouw volledig in haar eigen behoefte kan voorzien en daarom geen recht heeft op partneralimentatie. Bovendien zou de rechtbank de behoefte van de vrouw ten onrechte hebben vastgesteld aan de hand van de 'hofnorm'.

Het hof stelt voorop dat de behoefte aan partneralimentatie in redelijkheid dient te worden bepaald aan de hand van alle - door partijen aangevoerde - relevante omstandigheden. Daarbij moet zoveel mogelijk rekening worden gehouden met concrete gegevens betreffende reëel te verwachten kosten van levensonderhoud. Echter, de vrouw heeft nagelaten haar behoefte concreet te onderbouwen. Daarom begroot het hof de behoefte van de vrouw aan de hand van de bijstandsnorm voor een alleenstaande, verhoogd met € 250 per maand, gelet op de welstand van partijen ten tijde van het huwelijk. Aangezien de woonlasten reeds in de bijstandsnorm zijn verdisconteerd, houdt het hof geen rekening met een fictieve woonlast van de vrouw. Het hof vindt voorts dat de vrouw meer uren kan gaan werken dan de huidige tien uur per week. Dat de vrouw allochtoon is, de Nederlandse taal slecht beheerst, ongeschoold is en tijdens het huwelijk nooit fulltime heeft gewerkt, maakt dat niet anders. Van de vrouw mag worden verlangd dat zij inspanningen blijft verrichten om in ieder geval grotendeels in haar eigen levensonderhoud te kunnen voorzien. Het hof becijfert de verdien capaciteit van de vrouw daarom op € 800 netto per maand. De aanvullende behoefte van de vrouw bedraagt derhalve € 385 netto per maand. De man blijkt voldoende draagkrachtig te zijn om in die aanvullende behoefte te kunnen voorzien. Het hof vernietigt de bestreden beschikking. De man moet € 385 per maand aan partneralimentatie betalen.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 28-11-2012

ECLI: ECLI:NL:GHSGR:2012:BZ6052

Zaaknummer: 200.108.127/01

RECHTSPRAAK

Erfopvolging en toepasselijk recht

De zoon is enig kind van erflater, geboren in 1957 uit het huwelijk van erflater en diens inmiddels overleden eerste echtgenote. Zoon en erflater hebben de Nederlandse nationaliteit. Erflater is in 2001 in land 2 opnieuw in het huwelijk getreden met zijn tweede vrouw (Y) die niet de Nederlandse nationaliteit heeft. In land 1 heeft erflater in 2004 een testament opgemaakt waarbij hij al zijn bezittingen aan zijn echtgenote nalaat. Erflater is in 2005 overleden. De zoon maakt aanspraak op zijn wettelijk erfdeel en heeft Y voor de rechtbank gedagvaard. De zoon heeft gevorderd dat voor recht wordt verklaard dat Nederlands recht de vereffening van de nalatenschap beheerst en dat hij zijn wettelijk erfdeel geldend kan maken.

De rechtbank heeft de gevorderde verklaringen voor recht uitgesproken. Y is hiertegen in hoger beroep gekomen. Het hof overweegt dat aan de hand van de verwijzingsregels van artikel 3 van het Haags Erfrechtverdrag 1989 (HEV) het toepasselijk recht dient te worden bepaald, nu erflater geen rechtskeuze heeft gemaakt. Volgens het hof wordt niet toegekomen aan de verwijzingsregel van lid 1. Volgens Y had erflater op het tijdstip van overlijden zijn gewone verblijfplaats niet in Nederland, maar in land 1. De zoon betwist dit. Volgens het hof kan bewijs hieromtrent in het midden worden gelaten, aangezien niet voldaan is aan de bepaling dat erflater de nationaliteit bezat van de staat waar hij zijn gewone verblijfplaats had. Voorts wordt niet toegekomen aan de verwijzingsregel van lid 2 nu gebleken is dat erflater niet gedurende vijf jaren onmiddellijk voorafgaand aan zijn overlijden onafgebroken zijn gewone verblijfplaats in land 1 had. Nu de verwijzingsregels van lid 1 en 2 toepassing missen dient het toepasselijk recht aan de hand van artikel 3 lid 3 HEV te worden bepaald. Lid 3 verwijst als hoofdregel naar Nederlands recht als erfstatuut, nu erflater uitsluitend de Nederlandse nationaliteit had. De stelling van Y dat erflater op het tijdstip van overlijden nauwere banden had met land 1 en daarom de uitzondering van lid 3 van toepassing is, treft naar het oordeel van het hof geen doel. Op grond van de vaststaande feiten, zoals het feit dat erflater bij de GBA in Nederland stond ingeschreven en sedert 2004 een eigen woning had en daar regelmatig met Y verbleef, geen verblijfsvergunning had voor land 1, dat hij in Nederland familiebanden had met zoon en kleinkinderen, in Nederland verzekerd was tegen ziektekosten en een Nederlandse AOW uitkering en pensioen ontving, neemt het hof aan dat erflater op het tijdstip van overlijden een zodanige reële band met Nederland had dat bij zijn nationaliteit

kan worden aangeknoopt. Het hof stelt dat de door Y aangevoerde feiten en omstandigheden aangaande de binding aan land 1, zoals het bezit van een huis aldaar, regelmatig verblijf, bedrijfsmatige activiteiten en medische behandelingen en het opmaken van een testament aldaar, een niet zodanig gewicht in de schaal leggen dat een nauwere band van erflater bij land 1 dient te worden aangenomen. Het hof concludeert dat het Nederlandse recht van toepassing is op de erfopvolging en dat de zoon een wettelijk erfdeel heeft.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 19-02-2013

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2013:BZ8605

Zaaknummer: 200.051.182/01

Wetsartikelen: 3 Haags erfrechtverdrag 1989

RECHTSPRAAK

Afspraken die gemaakt zijn in het kader van een echtscheidingsprocedure inzake verdeling van de gebruikers-en eigenaarslasten zijn aan te merken als nevenvoorzieningen in de zin van artikel 827 Rv

De rechtbank heeft in de bestreden beschikking overwogen dat sprake is van een afspraak tussen partijen inhoudende dat de man, zolang de echtelijke woning niet in eigendom is overgedragen, de woonlasten zou doorbetalen en voorts dat deze afspraak zich niet leent voor opname in het dictum, omdat het verzoek geen nevenvoorziening betreft als bedoeld in artikel 827 Rv en voor toewijzing daarvan geen wettelijke grondslag valt aan te wijzen. De man verzoekt in hoger beroep de bestreden beschikking gedeeltelijk te vernietigen en te bepalen dat de vrouw gehouden is de gebruikerslasten met betrekking tot de echtelijke woning te voldoen en de man en de vrouw gehouden zijn de eigenaarslasten van de woning ieder bij helfte te voldoen. Volgens de man is er geen sprake van voornoemde afspraak en heeft de rechtbank ten onrechte overwogen dat partijen gehouden zijn deze afspraak na te komen. Het hof verklaart de man ontvankelijk in zijn hoger beroep. In tegenstelling tot de rechtbank is het hof van oordeel dat het verzoek van de man is aan te merken als een nevenvoorziening in de zin van artikel 827 Rv. Het verzoek is immers gedaan in het kader van een echtscheidingsprocedure en sluit aan bij de wel in dit artikel genoemde gevallen en hangt samen met de vermogensaspecten van de echtscheiding. De opsomming is niet limitatief. Het hof verwijst naar de MvT waaruit volgt dat er aan twee voorwaarden moet worden voldaan om een verzoek als nevenvoorziening te beschouwen. Er dient op de eerste plaats voldoende samenhang te zijn met het echtscheidingsverzoek en op de tweede plaats mag de behandeling daarvan niet tot onnodige vertraging van het geding leiden. Volgens het hof is aan beide voorwaarden voldaan, zodat de rechtbank de afspraak als nevenvoorziening had kunnen kwalificeren en had kunnen opnemen in het dictum. De man verzoekt thans in hoger beroep een andere verdeling van de draaglast van de woning dan waar de rechtbank van uit is gegaan. Uit de stukken blijkt niet dat de man alle woonlasten zou blijven doorbetalen en dat daarover tussen partijen een afspraak zou zijn gemaakt. Het hof beschouwt het verzoek in hoger beroep als een vermeerdering/wijziging van het verzoek en verklaart de man ontvankelijk in zijn

verzoek.

Omdat reeds uit de wet voortvloeit dat ieder der partijen bijdraagt voor de helft in de uitgaven ten behoeve van de echtelijke woning, terwijl de vrouw haar eigen gebruikerslasten draagt, neemt het hof echter uiteindelijk geen beslissing over de verzoeken van de man. Het hof verwerpt het hoger beroep van de man en bekrachtigt de bestreden beschikking, voor zover aan het oordeel van het hof onderworpen.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 05-12-2012

Zaaknummer:

RECHTSPRAAK

Doorbreking niet-wijzigingsbeding

Bij echtscheidingsconvenant hebben partijen alimentatieafspraken gemaakt. Daarbij is ten aanzien van de partneralimentatie een niet-wijzigingsbeding opgenomen. De man verzoekt thans wijziging van de kinder- en partneralimentatie. De arbeidsovereenkomst van de man, die directeur was van een familiebedrijf, is ontbonden. Zijn voormalig werkgever heeft beslag gelegd op het vermogen van de man in verband met een vordering wegens bestuurdersaansprakelijkheid. De procedure dienaangaande loopt nog. Na zijn ontslag is de man een eigen onderneming gestart waaruit hij thans geen inkomen genereert. De rechtbank wees het verzoek van de man tot nihilstelling van de kinderalimentatie met ingang van 18 augustus 2011 af.

Hof: Artikel 1:159 lid 3 BW houdt in dat de rechter, ondanks een niet-wijzigingsbeding, de alimentatieovereenkomst kan wijzigen op grond van een zo ingrijpende wijziging van omstandigheden, dat de verzoeker naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet langer aan het beding mag worden gehouden. Daarbij moet sprake zijn van een geval waarin een volkomen wanverhouding is ontstaan tussen wat partijen bij het sluiten van de overeenkomst voor ogen stond en wat zich in werkelijkheid heeft voorgedaan en wel zo, dat het in hoge mate onbillijk zou zijn als de vrouw thans de man aan het beding zou houden. In een procedure waarin in weerwil van een beding als bedoeld in artikel 1:159 BW wijziging van de overeengekomen bijdrage wordt verzocht, moeten zware eisen gesteld worden aan de stelplicht van de partij die wijziging verzoekt. Bij ondernemers behoren schommelingen in het inkomen tot het risico van het vak. De man was weliswaar feitelijk ondernemer, maar dat ondernemerschap vervulde hij in een familiebedrijf waarin hij reeds 24 jaar werkzaam was, inmiddels was opgeklommen tot de functie van directeur en waarmee hij een bovenmodaal inkomen verdiende. De man heeft onbetwist gesteld dat er ten tijde van het afsluiten van het convenant geen tekenen waren dat de man niet tot zijn pensioen bij dat bedrijf zou blijven werken. Bij de afweging of sprake is van een volkomen wanverhouding neemt het hof de vraag mee of sprake is van een verwijtbare situatie. Dit is naar het oordeel van het hof niet het geval. Vast staat dat het bestuur het vertrouwen in de man als directeur heeft opgezegd. Het aanvaarden van een andere functie binnen het bedrijf behoorde niet tot de mogelijkheden.

Het valt de man, gelet op zijn achtergrond en de economische situatie, niet aan te rekenen dat hij een eigen onderneming is gestart met toestemming van het UWV en niet voor voortzetting van zijn WW-uitkering heeft gekozen. Daar waar de bestuurdersaansprakelijkheid ziet op zaken waarvan de man geen persoonlijk verwijt kan worden gemaakt, maar slechts een verwijt uit hoofde van zijn positie als eindverantwoordelijke, is het hof van oordeel dat hem daarmee niet het recht op doorbreking van het niet-wijzigingsbeding dient te worden ontnomen. In het bewijs dat sprake zou zijn van een ernstig persoonlijk verwijt waarvoor de man aansprakelijk dient te worden gesteld, is de vrouw niet geslaagd. Voorts acht het hof van belang dat partijen bij de afspraken aangaande het convenant geen specifieke aandacht hebben besteed aan het niet-wijzigingsbeding. Niet gebleken is aldus dat er een specifieke gedachte achter het opnemen van het beding schuilt. Het hof gaat ervan uit dat partijen het ontslag, de beslaglegging inzake een vordering op grond van bestuursaansprakelijkheid en de daarmee gepaard gaande verregaande inkomensdaling niet voor ogen hebben gehad. Onder deze omstandigheden is het hof van oordeel dat de vrouw de man in redelijkheid niet aan het niet-wijzigingsbeding kan houden en dat dit aldus doorbroken kan worden. Na een beoordeling van de draagkracht en behoefte vernietigt het hof de beschikking van de rechtbank en stelt de door de man te betalen partneralimentatie met ingang van 18 augustus 2011 op nihil. De kinderalimentatie stelt het hof vanaf 18 augustus 2011 op een lager bedrag en met ingang van 18 december 2011 op nihil.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 19-02-2013

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2013:BZ7742

Zaaknummer: 200.108.914/01

Wetsartikelen: 1:159 lid 3 BW

RECHTSPRAAK

Schenking onder uitsluitingsclausule en zaaksvervanging

Partijen zijn in algehele gemeenschap van goederen met elkaar gehuwd geweest. Bij beschikking van 22 mei 2008 heeft de rechtbank Arnhem de verdeling van de ontbonden huwelijksgemeenschap vastgesteld. De ouders van de man hebben hem en zijn zussen tijdens het huwelijk van partijen bij notariële akte twee appartementen verkocht en geleverd onder voorbehoud van het levenslang zakelijk recht van vruchtgebruik ten behoeve van de ouders. De koopsom is tegelijkertijd bij wege van schuldvernieuwing omgezet in een schuld wegens geldlening. Daarna hebben de ouders van de man in dezelfde akte bij wege van schenking hun vordering wegens geldlening op de man en zijn twee zussen kwijtgescholden onder de voorwaarde 'dat de aan ieder kind gedane bevoordeling niet zal vallen in enige vermogensrechtelijke gemeenschap, waarin de verkrijger is gehuwd of zal huwen (...)'. De appartementen zijn enkele jaren daarna verkocht. In hoger beroep is onder meer de verkoopopbrengst van de appartementen in geschil. De man voert in hoger beroep aan dat zijn aandeel in de appartementen als onder de uitsluitingsclausule geschonken moet worden beschouwd, althans op grond van zaaksvervanging als zijn privé-goed moet worden aangemerkt. De daaruit voortvloeiende vordering van de man op zijn ouders die daarvoor in de plaats is getreden behoort de man krachtens zaaksvervanging derhalve ook in privé toe en behoeft niet in de verdeling te worden betrokken. Het hof oordeelt dat de overdracht van de appartementen en de kwijtschelding van de koopsom als één met elkaar samenhangend geheel te worden beschouwd, zodat de uitsluitingsclausule mede betrekking heeft op het aandeel van de man in de appartementen. Dit aandeel maakt volgens het hof derhalve geen deel uit van de huwelijksgoederengemeenschap van partijen. Het hof overweegt daarbij nog dat in de literatuur regelmatig wordt verdedigd, dat een casus als de onderhavige moet worden beoordeeld aan de hand van het leerstuk van de zaaksvervanging. In deze gedachtegang is uitgangspunt dat de man (en zijn twee zussen) door de kwijtschelding (met de uitsluitingsclausule) door de ouders van de vordering uit hoofde van geldlening een bedrag geschonken heeft gekregen gelijk aan de verschuldigde prestatie. Deze schenking wordt verrekend met het recht op voldoening van de verschuldigde koopprijs. Daardoor komt de koopsom niet ten laste van de huwelijksgemeenschap, maar ten laste van het privévermogen van de man. Daarmee vallen ook de appartementen, en, na de verkoop daarvan aan derden,

ook de daarvoor in de plaats getreden aanspraak op (het aandeel van de man in) de verkoopopbrengst, alsmede de (door de verkoop van deze vordering door de man en zijn zussen aan de ouders en het gelijktijdig aangaan van een geldlening met de ouders) daarvoor in de plaats getreden vordering van de man op zijn ouders, buiten de huwelijksgemeenschap. Het hof legt deze redenering als alternatief oordeel aan zijn beslissing ten grondslag. Gelet op het vorenstaande valt, anders dan de vrouw voorstaat, de waardestijging van de appartementen, zijnde het verschil tussen de waarde van de schenking in 1991 en de verkoopopbrengst in 1997, niet in de huwelijksgemeenschap. Het hof vernietigt de beschikking van de rechtbank en bepaalt op dit punt dat het dictum van die beschikking aldus dient te worden verstaan dat de ontbonden huwelijksgemeenschap van partijen niet mede omvat een vordering van de man op zijn ouders.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 16-06-2009

ECLI: ECLI:NL:GHARN:2009:BZ6967

Zaaknummer: 200.012.491

Wetsartikelen: 1:94 en 1:95 BW